

חדשנות וצמיחה ב"ירוק"

השקעות שיתבצעו היום מתוך חשיבה סביבתית, מעבר לחדשנות העסקית, יכולות לחסוך הרבה כסף, כמו גם זיהום סביבתי בעתיד הקרוב. נושאי הסביבה והשמירה עליה יכולים לשמש מנוף לצמיחה ולהגדלת היתרון התחרותי של העסק וגם להפוך אותו, בני האדם, לשגרירים טובים יותר של כדור הארץ

שתפנים את העקרונות הסביבתיים במערכת קבלת ההחלטות, התכנון, הפעילות, ניהול הארגון ושיווקו.

מבדיקה שנערכה במוסד שמאול נאמן בטכניון, למעלה מ-300 עסקים קטנים, בינוניים וגדולים - אזרחיים וצבאיים, רשויות מקומיות ועוד אימצו בישראל את תקן הניהול הסביבתי ISO 14001.

עסקיות בפיתוח מוצרים ידידותיים לסביבה (או בהתאמה של מוצרים קיימים). מכאן שכדאי לחשוב על הנושא ה"ירוק" כמשהו פרודוקטיבי עם ROI (החזר השקעה) חיובי, שבסופו של דבר יניב תשואה חיובית לעסק.

המשמעות היא שבמקום להגיב למערכת האכיפה והענישה, להתמודד עם בתי משפט ולשלם קנס או פצוי, כבר בשלבים הראשונים של בנית העסק, ליצור מערכת אירגונית

ה משותף לקמעונאי, מנהל סופרמרקט, יבואן ציוד ספורט, בנק שמעמיד לרשות יזמים הלוואות, בעל זיכיון להפעלת תחנת דלק או יצרן יין בוטיק?
נסו לחשוב על ירוק, אבל לא רק על לא על דולרים.

מתברר כי כל הנ"ל ורבים נוספים, חייבים להתייחס כיום לנושאי איכות הסביבה בגלל החמרת התקנים והאכיפה, החשיפה האפשרית לתביעות משפטיות, פרמיות ביטוח גבוהות, וכמובן, גם חשיפה שלילית, בדמות יחסי ציבור בתקשורת, שבהחלט אינה מסייעת לעסקים.

בעולם המערבי המפותח, ברור כיום כי פעילות עסקית של פירמה ורווחיה מושפעים מהנושא הסביבתי וכך גם בישראל. בעצם מדובר בחדשנות עסקית שמאפשרת גם להתיעל וגם לשמור על הסביבה.
כך למשל, עפ"י חוק ניירות הערך הישראלי, חברות ציבוריות, הנסחרות בבורסה של ת"א, נדרשות לדווח "דיווח נאות" בנושאי הסביבה ואף היו מקרים של חברות שנאלצו לבטל גיוס הון מתוכנן בגלל זיהום קרקע והפרת חוקי המים מבלי לדווח על כך לציבור המשקיעים, כמתחייב.

ואולם, מעבר לצורך בעמידה בתקן והגילוי הנאות של חברות ציבוריות, דווקא בבניית עסקים חדשים (וקיימים) ניתן לזהות הזדמנויות בחסכון ישיר בהוצאות המשתנות של העסק (חסכון בחשמל, הפחתת כמויות הפסולת, חסכון במים ועוד) וכן הזדמנויות

* הכותבת מנהלת את תחום איכות הסביבה במוסד שמאול נאמן, טכניון. ומרצה בכירה בחוג לניהול משאבי טבע וסביבה בבית הספר לניהול באוניברסיטת חיפה.

שנה יעלה הרף הסביבתי של הארגון. גם אם בשנים הראשונות יהיו אלו נושאים קלים לבצוע, הרי שעם הזמן האתגרים יצמחו והנושאים הסביבתיים יורחבו.

מנהלים ובעלי עסקים בכל התחומים, בין אם הוא למטרת רווח או לאו, החל בבעלי קיוסקים וכלה בבתי אבות, מפעל לציפוי מתכות או מוסד ציבורי כמו מתנ"ס או ביה"ס, נחשפים היום למושגים חדשים כמו ניתוח מחזור חיים, הערכת סיכונים סביבתיים, ניהול סביבתי, הפחתת פליטות גזי חממה - פרוטוקול קיוטו, פיתוח בר קיימא ועוד. והמסקנה העולה מכל זה היא שקיים צורך בשינוי תפיסתי בקרב בעלי העסקים אשר ידגיש את הפוטנציאל הכספי הגלום בחסכון במשאבים. הראייה צריכה להיות מעבר לשורות הרווח וההפסד השנתיים, שכן השקעות שיתבצעו היום יכולות לחסוך הרבה כסף וכמובן, גם זיהום סביבתי בעתיד הקרוב. חשוב להפנים ולהבין כי נושאי הסביבה אינם בהכרח מטרד שיש לטייח ולהחביא. נושאי הסביבה והשמירה עליה יכולים לשמש מנוף לצמיחה ולהגדלת היתרון התחרותי של העסק כמו גם להפוך אותנו, בני האדם, לשגרירים טובים יותר של כדור הארץ.

היא איננה רק הזירה הכלכלית, אלא היא כוללת גם את הסביבה והחברה. השורה התחתונה היא עדיין שורת הרווח, אך היא כוללת את ה-BOTTOM LINE TRIPLE-ה (הכלכלה, הסביבה והחברה), קרי, את ההשקעות שנעשו בעסק למניעת זהום, ואת החיסכון בהוצאות העסק (הוצאות חשמל, מים ועוד), אך גם את ההשקעות והתועלות הסביבתיות והחברתיות.

יזם המעוניין להקים עסק ירוק, יכול להשתלם בתוכנית אקדמית המכשירה מנהלים "ירוקים" (תוכניות כאלה מתחילות להתפתח גם בישראל, ובעולם קיימות תוכניות כאלה כבר מספר שנים), אך מעבר לכך, בעל עסק צריך להיות מסוגל לראות מעבר למספרים - מעבר לדוחות הרבעוניים.

העשייה הסביבתית יכולה להתחיל בקטן - לכבות את האור כשיוצאים מהחדר, לכוון את המזגנים לטמפרטורות סבירות (לא להקפיא בקיץ ולא לצלות בחורף), להדפיס מסמכים משני צידי הדף וכו'. אולם החשיבה הסביבתית, לרבות השקעות מושכלות בתשתיות, יכולה להניב פירות וחסכון ניכר לאורך חייו של העסק. אותה התחייבות ההנהלה לשיפור מתמיד מבטיחה כי בכל

מדובר בתקן שעוסק בבחינת הביצועים והסיכונים של הפירמה לסביבה, תוך קביעת מדיניות סביבתית בארגון, דרכים ליישום ובדיקה עצמית לעמידה בדרישות. ניהול מערכת סביבתית כולל, בראש ובראשונה, התחייבות של ההנהלה לעמידה בחוקים ובתקנות ומניעת זיהום אך מעבר לכך, קיימת התחייבות לשיפור מתמיד באיכות הסביבה.

אימוץ התקן, או כל קיום מחויבות סביבתית אחרת, מצמצם קנסות ותביעות משפטיות, מייעל את העסק ותורם לחסכון (באנרגיה ובחומרי גלם באמצעות מיחזור ושיפור תהליכים), משפר את יחסי הציבור של הפירמה, מחזק את התחרותיות ע"י העדפה של ארגונים המפעילים מערכות ניהול סביבתי על פני אלה שלא, מפחית סיכונים לעובדים ולסביבה, תורם להכרה מקומית ובינלאומית למצוינות הסביבתית של הארגון וכמובן, תורם לחיזוק התקשורת בתוך ומחוץ לארגון עם גורמים בעלי עניין - המושפעים מפעילותו, מוצריו או שירותיו ומטבע הדברים, עשוי לספק ערך מוסף לפעילות והתפתחות החברה או המפעל.

מכאן אנו למדים כי הסביבה העסקית כיום

איך תהפכו את העסק שלכם ירוק מבלי להתאמץ:

נכנסים חום ולחות בקיץ.

צמצום תאורה מיותרת.

אם החדר מואר אין צורך בתאורה מלאכותית. בנוסף, בעת יציאת העובדים ממקום העבודה רצוי לכבות גם את תאורת המסדרונות שלעיתים רבות נותרת דלוקה במשרדים. אם אפשר רצוי לצמצמה בשליש או אפילו בשני שלישים, וכך גם לגבי החנייה. המלצה נוספת למניעת בזבוז תאורה היא התקנת גלאי נפח שמאפשרים הדלקת התאורות השונות בעת כניסה ויציאה מהאזורים השונים בהם מותקנת תאורה. באשר להתקנת נורות הלוגן, אלה יחד עם נורות להט יוצאות מחוץ לחוק במספר מדינות מתקדמות בעולם. החלפתן בנורות LED ו-PL שהן אמנם יקרות יותר אך יעילות הרבה יותר מבחינת צריכת חשמל יאפשרו, בשורה התחתונה, חסכון.

נשאר פתוח בסוף השבוע למשך כ-50 שעות?

הפסקת שימוש באמצעי חימום לא יעילים.

תנורי ספירלה הם צרכנים זוללי חשמל, שאינם באמת מחממים בזמנים קרים - אלא אם מתקרבים אליהם. לפיכך, רצוי במקרים בהם אין בנמצא מערכות מזוג אוויר, להשתמש במפזרי חום קטנים. ואם יש לכם מזגן, בחורף, יש לכוונו לחימום ב-19 מעלות. (אין צורך ביותר משום שהמזגן עובד על חימום ובמערכת היעילה ביותר מבחינה אנרגטית!)

סגירת חלונות ודלתות.

אין טעם לחמם או למזג את החדר כאשר החלונות פתוחים. אווררו את החדר בבוקר אך בהמשך היום הקפידו לסגור פתחים מיותרים דרכם בורח החום בחורף או

צמצום היקף נסיעות ברכב פרטי.

חברות רבות מעניקות לעובדיהן "רכב צמוד" וכרטיס תדלוק חופשי. הדבר מעודד בזבוז, בצו נסיעות מיותרות, הגברת זהום האוויר ובזבוז זמן בעמידה בפקקים. מאחר והעובד לא נושא בעלויות אלה מדובר למעשה, בטרמפיסט, שהינו אדיש לחלוטין למחירי הדלק, לעלויות החיצוניות של זהום האוויר הנגרמות מכך וכו'. לעומת זאת, ניהול נסיעות תוך תיאום בין העובדים והספקים, וביצוע נסיעות ברכב מרובה נוסעים ואף הסעות מאורגנות מתחנת רכבת או אוטובוס, יכולים להפחית את השימוש בדלק ולהוזיל עלויות.

כיבוי אורות ומזגנים.

גם כאן אפקט "הטרמפיסט" עובד שעות נוספות. יצאתם מהחדר לפגישה של שעתיים, מדוע להשאיר מזגן עובד? מדוע לא לכבות את התאורה? מדוע מחשב